

YTTRANDE

Datum
2024-06-04Referens
NLL-00492-2024Socialdepartementet
Dnr S2024/00105

Yttrande över remiss Speciallivsmedel till barn inom öppen hälso- och sjukvård (SOU 2023:71)

Sammanfattning

Region Norrbotten ställer sig överlag positiv till förslag och bedömningar i betänkande, men lämnar synpunkter på förslagen om nytt subventionssystem, kostnader för distribution av livsmedel och tillgång till subventionerade livsmedel.

Region Norrbottens synpunkter

Övergripande synpunkter

Region Norrbotten understryker vikten av att regioner som inte har upphandlat speciallivsmedel behöver få tid för genomförande innan den nya lagen träder i kraft. För genomförande krävs att regionen inrättar en ny organisation som ansvarar för upphandling och uppföljning av speciallivsmedel under avtalsperioden. Detta eftersom öppenvårdsapoteken tidigare har tillhandahållit produkter som saknas. Regionerna behöver även ta ställning till hur de ska lösa frågan om ordination av speciallivsmedel till barn som lever med sekretesskydd. Regionerna behöver skapa en nationell samordning som ser till att det är jämställt över hela landet. Samt säkerställa tillgången till speciallivsmedel för regionerna och bedöma vad som ska ingå i speciallivsmedel.

4.3 Kostnader för volymer av speciallivsmedel till barn

Region Norrbotten behöver etablera en ny distributionskanal för speciallivsmedel, vilket medför stora kostnader och det är tidskrävande att bygga upp en ny distributionskanal. På lång sikt kan kostnaderna minska när regionen själv kan förhandla priserna med leverantörer.

9 Tillgång till subventionerade speciallivsmedel

Region Norrbotten anser att det är angeläget att utreda kontantbidrag för barn med glutenintolerans i stället för förskrivning på recept. Kontantbidrag bidrar även till minskat merarbete vid förskrivning. Motsvarande glutenfria produkter finns redan idag i dagligvaruhandeln. För speciallivsmedel som förskrivs till barn med glutenintolerans ska enbart förskrivas livsmedel som räknas som näringsriktiga.

16 Konsekvenser av utredningens förslag

Regionen kan ha möjlighet att upphandla ner priserna om det blir ett helhetsuppdrag. Det nationella utförandet av den nya gemensamma egenavgiften

medför att regionen får intäkter via egenavgifter och kan tillse att livsmedel inte hämtas ut i onödan. För genomförande behöver därför skapas en gemensam regionövergripande organisation. Det finns även risker med att regionerna tar över distributionen av speciallivsmedel. Patientgrupper och livsmedelsföretag kan utöva påtryckning för att få regionen att ta in produkter som de anser behövs. Det förutsätter tillgänglighet till både hälsoekonomisk och etisk kompetens som bedömer om behovet av speciallivsmedel ska subventioneras.

16.3 Ekonomiska konsekvenser för regionerna

Regionernas ekonomiska situation är svag och utsatt för en stor press. Ekonomin tål varken en underkompenserad politisk reform, en kostnadsdrivande ambitionsökning eller en kostnadsöverföring som en konsekvens av en förändrad ansvarsfördelning mellan olika offentliga aktörer.

Utredningen konstaterar att finansieringsbehovet för utökade ambitioner utifrån finansieringsprincipen inte kan fastställas. Svårigheter att identifiera behovet av tillkommande finansiering får inte innebära att regionerna belastas med nya kostnader eller att en ökad ambitionsnivå blir underkompenserad.

Utredningen bygger i någon del på antaganden, exempelvis om nuvarande IT-system klarar den väntade intäktshanteringen. På grund av informationsbrist kan regionen inte föreslå konsekvenserna. Troligtvis kan på sikt krävas kostnads- och tidskrävande systemanpassningar.

16.10 Finansiering av förslagen

Regionen anser att det måste säkerställas att regionerna kompenseras fullt ut enligt finansieringsprincipen. Ett generellt statsbidrag kompenserar inte regionen för dess faktiska kostnader utan för en standardkostnad. Regionen anser att alternativa finansieringsmodeller bör övervägas som tydligare kompenserar varje region utifrån dess olikheter och faktiska kostnader. Uppföljning av faktiska kostnader bör också göras i syfte att efterreglera för faktiskt utfall.